

Antična književnost

1. Grška književnost

- Temelj Evropske književnosti. Bogato razvita mitologija
- Delitev: Arhaično obdobje (razvoj pisave, razvoj epike-Homer in lirike-Sapfo, Anakreon), Klasično obdobje (razvoj dramatike-Tragedija-Tespis, Sofokles, Evripid, Ajshil, Stara komedija-Aristofan; razvoj epike), Helenizem

Grška epika

- Grški ep opeva vrednote plemiškega sveta in je namenjen aristokratskemu poslušalstvu. Najbolj znana epa sta Iliada in Odiseja.
- Homer avtor Iliade in Odiseje. Oba epa obsegata 24 spevov, vrh v 22. spevu, junaki imajo stalne okrasne pridevke
- Ep je obsežna pripovedna pesnitev
- Vrste epa: junaški, pustolovski, viteški, zgodovinski, nacionalni
- Za ep je značilen epski junak, ki je iznajdljiv, pogumen, junak, izreden. Pogosto je junak žrtev svojega značaja ali prerokbe
- Ep je razdeljen na speve

Iliada

- Vojni, junaški, mitološki ep. Sestavljen iz 24 spevov. Vrh ko Ahil ubije Hektorja.
- Epski slog: Okrasni pridevki, ponavljanja, dialogi, podrobni opisi, Homerska primera
- Za ep so značilna SPEŠITVE (ustvarjajo napeti prizori) in RETARDACIJE (upočasnjevanje dogodkov z stranskimi prizori)
- Grški verz se imenuje HEKSAMETER. To pomeni da ima 6 DAKTILSKI STOPIC.

Grška dramatika

- Osnova so obredi v čast boga Dioniza. Obred je prikazoval prihod boga in kmečkih fantov, ki plešejo okrog njega. Tako se je začel dialog med zborom in igralcem.
- Spomladi so prirejali tekmovanja na katerih so bile predstavljene 3 tragedije in 1 komedija.
- Igrali so lahko samo moški, ki so bili ogrnjeni v halje in obuti v sandale z visokimi podplati.
- Nastopali so največ 3 igralci, ki so igrali različne vloge. Pri tem so si pomagali z maskami in z haljami. Poleg igralcev je nastopal tudi zbor.
- Grško gledališče se imenuje amfiteater.
- Gledalci so sedeli na stopničastem prostoru-teatron. V prvi vrsti so sedeli najvišji sloji, na sredini Dionizov svečenik.
- Na sredini je bil polkrožen prostor- Orchestra.
- Na sredini Orchestre je bil Dionizov oltar za daritve.
- Nasproti theatrona je bil privzdignjen prostor, ki se je imenoval Proskenion. Tukaj so nastopali igralci. Za tem prostorom se je dvigala kulisa, za katero je bila garderoba-SKENE. Scena je ves čas ista.
- V Orchestro sta vodila dva dohoda-PARODOSA.
- Načelo trojne enotnosti: enotnost KRAJA, ČASA, DOGAJANJA
- Tragedi:avtorji tragedij-Tespis, Ajshil, Sofokles, Evripid
- Komedioграфи:avtorji komedij-Aristofan

Tragedija

- Kozlovska pesem
- Razvila iz zborovskih pesmi v čast bogu Dionizu.
- Vsebina resna, vzvišena, s tragičnim koncem
- Napisana v verzih HEKSAMETER

- V tragediji nastopajo osebe višjega rodu, bogovi, junaki, polbogovi. Glas ljudstva predstavlja zbor.
- Tragični junak si prizadeva doseči nek višji cilj, pri tem pa se zaplete s premočnimi višjimi silami. Junak fizično propade, vendar pa njegova ideja zmaga.
- KATARZA je sočustvovanje z tragičnim junakom, očiščenje občutkov, strahu, groze; doživi pomiritev.

Komedija

- Smešna pesem pijancev
- Vrsta dramskega dela, ki na humoren način obravnava rešljive človeške konflikte.
- Igralci s svojim značajem, z besedami, s telesom in s situacijami v katerih se znajdejo spravljajo gledalce v smeh.

2. Rimska književnost

- Lirika
- Vrste: ELEGIJA, ODA, EPIGRAM
- Tematika: ljubezenska, domovinska, nacionalna, miselna, pivska
- Rimski pogled na svet: težnja k uživanju, težnja po srednji poti, združevanje koristnega z prijetnim, težnja po mirnem življenju na deželi
- Pesniki: Katul, Tibul, Horac, Ovid, Propert

Katul: Blagoslov ljubezni

- Tematika: lahkotna ljubezenska pesem (anakreontika)
- Zgradba: 1 kitica (kratke pesmi so imenovali igračke)
- Figure: ponavljanje, okrasni pridevki, primera, metafora, nagovor